

Geçmişten Geleceğe Bibliyometrik Bir Yolculuk: Okçuluk Araştırmalarının Dönüşümü

A Bibliometric Journey from Past to Future: The Transformation of Archery Research

Şükran Dertli^a

^a Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü,
Spor Yöneticiliği Programı, Erzurum, Türkiye.
sukrandertli25@gmail.com
ORCID: 0000-0001-9901-5349

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 14.10.2024

Düzeltilme tarihi: 07.01.2025

Kabul tarihi: 25.10.2025

Anahtar Kelimeler:

Okçuluk,
Geleneksel Okçuluk,
Modern Okçuluk,
Bibliyometri.

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarını bibliyometrik analiz yöntemi ile karşılaştırmaktır. Alanyazın incelendiğinde, okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarını karşılaştıran bibliyometrik bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, araştırmamızın özgünlüğünü ve önemini artırmaktadır. Bu alandaki eksiklik, okçuluk disiplininin farklı boyutlarını bir araya getirerek kapsamlı bir analiz yapma fırsatı sunmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracı olarak Web of Science (WoS) veri tabanında bulunan okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarına yönelik yayınlar “Sankey diyagramı”, “Bibliyometrix-R” ve “VOSviewer” programları üzerinden incelenmiştir. Çalışma kapsamında üç alan analizinden yazar verimliliğine, ortak yazarlar ve iş birliklerine kadar birçok önemli konu ele alınmıştır. Bu sayede, ilgili alanlardaki akademik çalışmaların kapsamlı bir analizi gerçekleştirilmiştir. “Okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmaların bibliyometrik analiz ile karşılaştırması sonucunda, bu disiplinlerin gelişiminde dikkate değer farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, okçuluk alanında daha fazla araştırma ve disiplinler arası bir yaklaşım gerekliliğini vurgulamaktadır. Geleneksel okçuluk konusundaki bilgi eksikliklerinin giderilmesi hem akademik hem de toplumsal bağlamda bu geleneğin sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bununla birlikte, modern okçulukta teknolojik yeniliklerin takip edilmesinin ve bu yeniliklerin uygulamalara yansıtılmasının okçuluğun gelişimine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

ARTICLE INFO

Article history:

Received: 14.10.2024

Received in revised form: 07.01.2025

Accepted: 25.10.2025

Keywords:

Archery,
Traditional Archery,
Modern Archery,
Bibliometrics.

ABSTRACT

The main purpose of this research is to compare the concepts of archery, traditional archery and modern archery with bibliometric analysis method. When the literature is examined, it is seen that there is no bibliometric study comparing the concepts of archery, traditional archery and modern archery. This increases the originality and importance of our research. This gap in this field offers the opportunity to make a comprehensive analysis by bringing together different dimensions of the archery discipline. As the data collection tool of the study, publications on archery, traditional archery and modern archery concepts in the Web of Science (WoS) database were examined through “Sankey diagram”, “Bibliometrix-R” and “VOSviewer” programs. The study covers a wide range of important issues, from tri-domain analysis to author productivity, co-authorship and collaborations. In this way, a comprehensive analysis of academic studies in related fields has been carried out. As a result of the comparison of studies on “archery”, “traditional archery” and “modern archery” through bibliometric analysis, it was determined that there were significant differences in the development of these disciplines. In conclusion, this study emphasizes the need for further research and an interdisciplinary approach in the field of archery. Overcoming the lack of knowledge on traditional archery is critical for the sustainability of this tradition in both academic and social contexts. However, it is thought that following technological innovations in modern archery and reflecting these innovations to practices will make significant contributions to the development of archery.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Dertli, Ş. (2025). Geçmişten Geleceğe Bibliyometrik Bir Yolculuk: Okçuluk Araştırmalarının Dönüşümü. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 11 (2), s. 108-128.

1. Giriş

Ok ve yay insanlık tarihinde en uzun süre kullanılmış olan bir silahtır. 16. Yüzyıl'a gelinceye kadar ok ve yay tüm coğrafyada savaş aracı olarak özellikle de erkekler tarafından aktif bir şekilde kullanılmaktaydı. Tarihi milletler ve kavimler incelendiğinde tüm milletler kendi okçulukları ile övünmüşlerdir (Makul vd., 2023). Metin vd., (2018)'ye göre ok ve yay kullanımının kesin başlangıç tarihi belirlenememekle birlikte, mağara resimleri, buzullar altındaki buluntular ve arkeolojik kazılar, bu silahların Tunç Çağı öncesinde de kullanıldığına dair kanıtlar sunmaktadır. Türk Mitolojisi'nde ok ve yay, sembolik olarak büyük bir öneme sahiptir. Bu temanın ilk örneklerinden birini Oğuz Destanı'nda görmek mümkündür. Destana göre, Oğuz Kağan'ın altı oğlu bir gün ava çıktıklarında, altın bir yay ve üç altın ok bulurlar. Buldukları bu değerli eşyaları, her birinin kendi dileğine göre paylaşılması için babalarına getirirler. Oğuz Kağan, yayı üç parçaya bölüp üç büyük oğluna "Gün Han, Ay Han ve Yıldız Han" verirken, okları da üç küçük oğluna "Gök Han, Dağ Han ve Deniz Han" dağıtır. Böylece ok ve yay arasında bir ayırım yapılmış olur. Yay, Bozok olarak adlandırılırken, oklar Üçok olarak isimlendirilmiştir. Oğuz Kağan, elini sağ ve sol olarak iki kola ayırdığında, sağ kola Bozok, sol kola ise Üçok adını vermiştir.

Okçuluk sporu, insanların başlangıçtan profesyonel seviyeye kadar her aşamada birçok fizyolojik, zihinsel, psikolojik ve dinamik unsuru bir arada bulundurması ve bunları üst düzeyde kullanabilme becerisine sahip olması gereken bir spor türüdür (Türkmen vd., 2021). Bu tanımlamalardan hareketle okçuluğun Türk kültüründe: yaşamı devam ettirme, kültürel bir alet olma veya insanların geçimlerini sağlamada yeri ve önemi olduğu görülmektedir (Yönel ve Türkmen, 2019). Türklerde okçuluğun tarihi Türklerin tarih sahnesindeki varlığı kadar geriye gider. İslam öncesi dönemde olduğu gibi İslamiyeti kabul etmelerinden sonra da Türkler okçuluktaki ustalıklarını devam ettirdiler. Türklerin belirleyici vasıflarından olan okçuluk, Türk tarihinin kültürel yapı taşlarının en önemlilerindendir. Türkleri diğer milletlerden farklı kılan pek çok özelliklerden biri de savaş sanatında gösterdikleri mahirane başarılarıdır. Askerî unsur olarak istifadenin yanı sıra ok ve yay'a dair Türk tefekküründe oluşan bir takım siyasî, hukukî ve sosyal manalar son derece köklü izler bırakan ve bu meyanda yansımaları ile hafızalarda temerküz eden değerlerdir. Savaş silahı olmasının yanı sıra günlük hayatın bir parçası olan ok'un kullanımı Türk tarihinin bilinen en eski dönemine kadar uzanmaktadır. İslamiyet'ten önce Türk yaşayışına damgasını vuran okçuluk İslamiyet'ten sonra inanç ve düşünüş zemininde aynı canlılığını muhafaza etmiştir. Asırlar boyunca savaşların değişmez silahı olan ok ve yay Türk zaferlerine katkı sağlayan en önemli etkendi. Selçuklular, okçuluktaki ustalıkları ile Maverâünnehir, Horasan, Irak ve Suriye'de Türk hâkimiyetini uzun yıllar devam ettirdikleri gibi Anadolu'nun kapılarını Türklere açarak buranın Türk yurdu olmasını sağladılar (Metin T., 2014). Dolayısıyla Güven (2013)'e göre okçuluk Türklerin sosyal yaşantısında önemli bir yeri olan sporlardan biridir.

Geleneksel Türk okçuluğu, derin bir tarihe ve köklü bir kültüre sahip olan, tamamen geleneksel ekipmanlarla yapılan bir spor dalıdır (Tuzcuoğulları ve Alıncak, 2023). Bu spor, Türk destanlarından Ergenekon ve Oğuz destanlarında önemli bir yer edinmiştir. Türk milletinin sembollerinden olan at ve okçuluk unsurları birleştirilerek, geleneksel atlı okçuluk sporu yaşatılmaktadır. Bu spor dalı, somut olmayan kültürel mirasımız arasında yer alırken, aynı zamanda Geleneksel Spor Dalları Federasyonu'na bağlı bir faaliyet haline gelmiştir (Karademir, 2024). Türkler, okçulukla ilgili zengin bir terminoloji geliştirmiştir. Bu terminoloji, Divanü Lügati't-Türk gibi önemli eserlerde açıkça yer almaktadır ve 200'e yakın terim içermektedir. Ok ve yayların türleri, kullanımı ve yapımı gibi unsurlar için farklı kelimeler kullanılmakta, dilin evrimiyle birlikte zamanla bazı değişiklikler gözlemlenmiştir. Osmanlı döneminde Arapça ve Farsça etkisiyle dildeki bu değişim hız kazanmış, ayrıca Yavuz Sultan Selim'in Mısır'ı fethi sonrası İstanbul'a gelen Memlûk savaş geleneği ve terminolojisi de bu dönüşümde etkili olmuştur (Ölçücü, 2020).

Geleneksel okçuluk sporu, eğitim uygulama ve yarışmalarda iyi bir performans sağlamak için uzun süreli odaklanma, yoğunlaşma ve motivasyon durumuna, doğru bir duruşa, belirli düzeyde esneklik, kuvvet,

dayanıklılık gibi motorik özelliklere gereksinim duyar (Kul vd., 2020, s.88). Öktem (2011)'e göre okçuluk yarışmaları ilk zamanlarda, sabit ya da uçan kuşları vurmaya dayalıyken, daha sonraları cansız hedeflere atışlar yapılmaya başlanarak, daha modern bir spor anlayışı haline gelmiştir. Okçuluk sporu, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve Dünya Okçuluk Federasyonu (WAF) 'nın belirlediği kategoriler ve kurallar çerçevesinde mevsim koşullarına bağlı olarak açık hava ve salon şampiyonaları şeklinde, klasik olimpiik yay ve makaralı yay kullanılarak farklı disiplinlerde gerçekleştirilmektedir (Türker, 2020). Cumhuriyet Dönemi'nde de okçuluk sporuna önem verilmiş olup sporun tabana yayılması için kurumsal çalışmalar yapılmıştır. Okçuluk bir kurum hâline getirilmiştir. Modern okçuluk ile geleneksel okçuluğa dair spor federasyonları kurularak okçuluk faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, okçuluk spor dalı için eğitim ve bilimsel yayınlar ile lig faaliyetlerinin planlanması hedeflendiği söylenebilir (Polatcan, 2022). Türklerin bir savaş sanatı olarak asırlar boyu sürdürdükleri okçuluk, günümüzde de uluslararası arenalarda spor branşı olarak devam etmektedir (Kayahan, 2022). Somut olmayan kültürel miraslar arasında bulunan geleneksel okçuluk, kültürümüzün bir yansıması olup, kültürel devamlılık açısından değer taşıyan önemli bir miras olarak kabul edilmektedir (Genç ve Kırdemir, 2024; Maral, 2024). Okçuluk, tarihsel süreç içerisinde önemli bir gelişim göstermiş ve günümüzde olimpiik bir spor dalı olarak kabul edilmiştir. Geçmişten günümüze bu spor, teknik ve organizasyonel açıdan önemli bir evrim geçirmiştir (Bülbül, 2023).

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde; geleneksel okçuluk, geçmişte dini ritüeller, savaş, avcılık, eğlence gibi pratik amaçlarla uygulanan bir sanat olarak ortaya çıkmışken, modern okçuluk ise spor ve rekabet odaklı bir yapı kazanmıştır. Orta Çağ'da okçuluk, hem savaşçı yeteneklerin sergilendiği bir etkinlik olarak hem de toplumlar arası eğlenceli rekabetlerin yapıldığı bir spor olarak geniş bir yer bulmuştur. Özellikle okçuluk turnuvaları, zamanla sosyal bir etkinlik haline gelerek toplumun farklı kesimlerinden insanları bir araya getirmiştir. Diğer yandan, okçuluk, bazı kültürlerde dini sembolizmle bağlantılı bir ritüel olarak da kullanılmıştır. Özellikle Asya ve Avrupa'nın bazı bölgelerinde, okçuluk, dini törenlerde tanrılara sunulan adaklar veya ruhsal arınma amacıyla gerçekleştirilmiş, böylece okçuluğun kültürel ve dini boyutları da zamanla kendini göstermiştir.

Bu araştırmanın temel amacı okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarını bibliyometrik analiz yöntemi ile karşılaştırarak, bu spor dalının tarihsel, kültürel ve sportif boyutlarını derinlemesine incelemektir. Alanyazın incelendiğinde bu üç kavramı (okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk) karşılaştıran bibliyometrik bir çalışma bulunmamakta, bu da araştırmanın önemini artırmaktadır.

Bu çalışma okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk arasındaki farklılıkların ve benzerliklerin ortaya konulması açısından son derece önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte bu araştırma, okçuluk sporunun tarihsel ve kültürel bağlamda nasıl bir gelişim gösterdiğini inceleyerek, bu disiplinin evrimini daha iyi kavramamıza katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla bu çalışma okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri anlamak, okçuluk sporunun tarihsel ve kültürel bağlamda nasıl bir gelişim gösterdiğini incelemek açısından oldukça önem arz etmektedir.

Bu çalışma, okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarını karşılaştırarak literatürdeki eksiklikleri doldurmayı hedeflemektedir. Daha önce benzer bir çalışma yapılmamış olması, bu araştırmanın özgünlüğünü artırmakta ve okçuluk disiplininin farklı yönlerini derinlemesine inceleme fırsatı sunmaktadır. Okçuluğun kültürel, sosyal ve sportif boyutlarının değerlendirilmesi hem akademik hem de pratik alanlarda önemli katkılar sağlayacak ve gelecekteki araştırmalara zemin hazırlayacaktır. Bu noktadan hareketle, bu araştırma, okçuluğun çok boyutlu yapısını anlamak ve disiplinler arası bir perspektif geliştirmek için kritik bir adım teşkil etmektedir.

2. Yöntem

Bu çalışmada veri toplama yöntemlerinden bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır (Donthu et al., 2021). Çalışmanın veri toplama aracı olarak Web of Science veri tabanında bulunan okçuluk, geleneksel

okçuluk ve modern okçuluk kavramlarına yönelik yayınlar incelenmiştir. Bu sayede, ilgili alanlardaki akademik çalışmaların kapsamlı bir analizi gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada, okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk yayınlarının karşılaştırılmasını yapmak amacıyla Web of Science veri tabanında; genel okçuluk ile ilgili yayınlar için: ((Ts=(archery*)) AND TS=(sport* or exercise*)) OR TS=(archery sport*). Geleneksel okçuluk için: TS=(traditional archery*), modern okçuluk için: Ts=(Modern Archery*) şeklinde bir gelişmiş tarama gerçekleştirilmiştir. Bu tarama kriterleri, belirli anahtar kelimeler kullanarak okçuluk konusundaki yayınları kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. “TS” ifadesi, başlıkta belirtilen anahtar kelimeleri içeren yayınları seçerek, konuya ilişkin daha odaklı bir veri seti oluşturmuştur. Bu yöntem, çalışmanın temel amacına uygun yayınları belirlemesine yardımcı olmuştur. Analizler için Yılmaz (2024)’ ün çalışmasında olduğu gibi “Sankey diyagramı”, “Bibliyometrix-R” ve “VOSviewer” programları kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada karşılaştırılan parametreler şunlardır:

- Ana bilgiler
- Yıllık bilimsel üretim
- Yıllık ortalama atıf
- Üç alan analizi
- Lotka yasası ile yazar verimliliği
- Ortak yazarların ülkeleri
- Ülkelerin işbirliği dünya haritası
- Tematik evrim
- En sık kullanılan kelimeler
- Ortak kelimeler

Bu araştırmanın yalnızca Web of Science (WoS) kaynaklarındaki çalışmaların analize dahil edilmesi, genel temaları kapsayan İngilizce anahtar kelimelerin kullanılması gibi sınırlılıkları bulunmaktadır. Ancak, başka herhangi bir kısıtlamanın olmaması, bu çalışmanın geniş bir literatürü temsil ettiğini ve analiz edilen veri yelpazesini zenginleştirdiğini göstermektedir.

3. Bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalara ilişkin elde edilen bulgular sunulmuştur.

Ana bilgilere ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalara ilişkin ana bilgiler sunulmuştur.

Zaman aralığı 1983:2024	Kaynaklar 210	Belgeler 309	Yıllık Büyüme Oranı %9.13
Yazarlar 1033	Tek yazarlı belgelerin yazarları 56	Uluslararası Ortak Yazarlık 18.45 %	Belge Başına Ortak Yazarlar 3.95
Yazarın Anahtar Sözcükleri (DE) 938	Referanslar 9767	Belge Ortalama Yaş 7.49	Belge başına ortalama atıf sayısı 11.85

Şekil 1. Okçuluk Yayınlarına İlişkin Ana Bilgiler

Şekil 1’de okçuluk çalışmalarının 309 belge, 210 kaynak, 1033 yazar tarafından 938 yazar anahtar sözcükleri kullanılarak 1983-2024 yılları arasında hazırlandığı belirlenmiştir.

Şekil 2. Geleneksel Okçuluk Yayınlarına İlişkin Ana Bilgiler

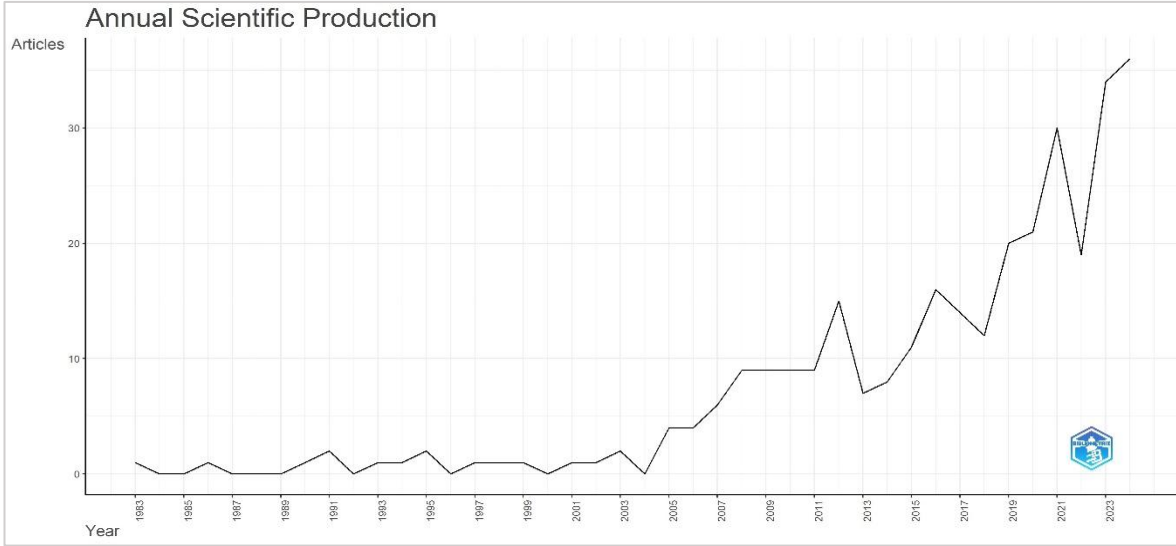
Şekil 2’de geleneksel okçuluk çalışmalarının 64 belge, 58 kaynak, 201 yazar tarafından 228 yazar anahtar sözcükleri kullanılarak 1995-2024 yılları arasında hazırlandığı belirlenmiştir.

Şekil 3. Modern Okçuluk Yayınlarına İlişkin Ana Bilgiler

Şekil 3’te modern okçuluk çalışmalarının 44 belge, 41 kaynak, 108 yazar tarafından 163 yazar anahtar sözcükleri kullanılarak 1988-2024 yılları arasında hazırlandığı belirlenmiştir.

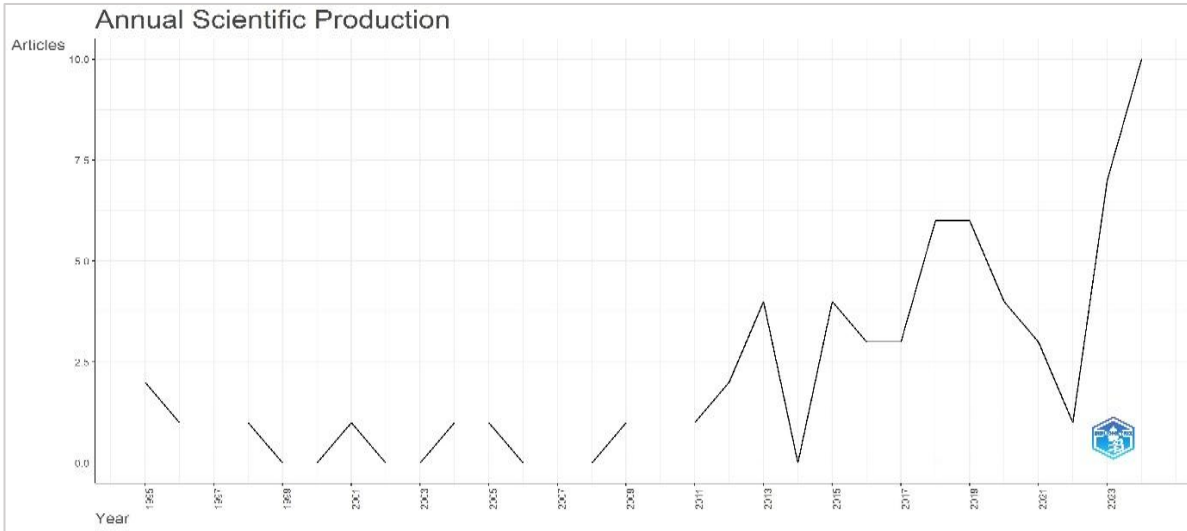
Yıllık bilimsel üretime ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalara ilişkin yıllık bilimsel üretim değerleri sunulmuştur.

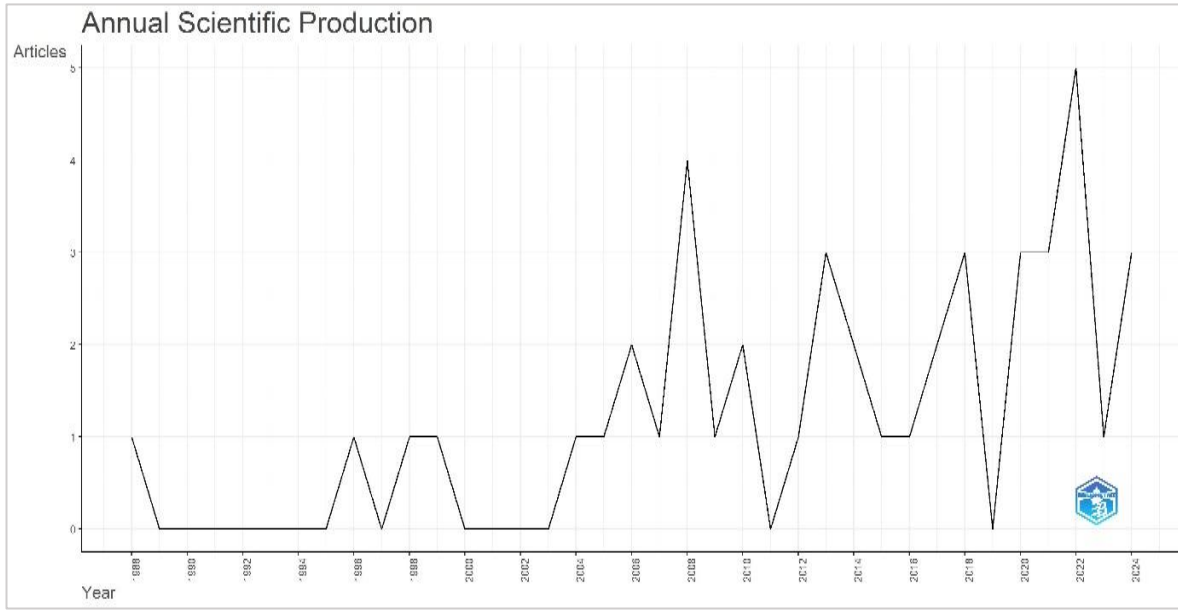
Şekil 4. Okçuluk Yayınlarının Yıllık Bilimsel Üretimi

Şekil 4'te okçuluk ile ilgili ilk 10'da yer alan çalışmaların 2024 yılında "36", 2023 yılında "34", 2021 yılında "30", 2020 yılında "21", 2019 yılında "20", 2022 yılında "19", 2016 yılında "16", 20162 yılında "15", 2017 yılında "14", 2018 yılında ise "12" yıllık bilimsel üretim gerçekleştirdiği belirlenmiştir.

Şekil 5. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Yıllık Bilimsel Üretimi

Şekil 5'te geleneksel okçuluk ile ilgili ilk 10'da yer alan çalışmaların 2024 yılında "10", 2023 yılında "7", 2018 yılında "6", 2019 yılında "6", 2013 yılında "4", 2015 yılında "4", 2020 yılında "4", 2016 yılında "3", 2017 yılında "3", 2021 yılında ise "3" yıllık bilimsel üretim gerçekleştirdiği belirlenmiştir.

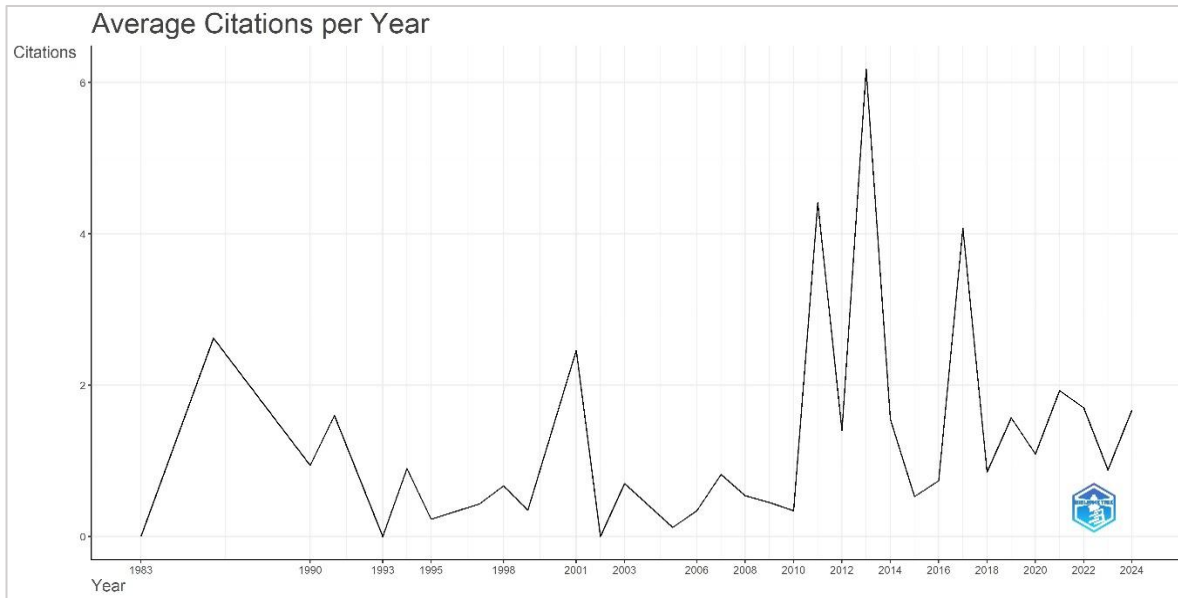

Şekil 6. Modern Okçuluk Yayınlarının Yıllık Bilimsel Üretimi

Şekil 6’da modern okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların 2022 yılında “5”, 2008 yılında “4”, 2013 yılında “3”, 2018 yılında “3”, 2020 yılında “3”, 2021 yılında “3”, 2024 yılında “3”, 2006 yılında “2”, 2010 yılında “2”, 2014 yılında ise “2” yıllık bilimsel üretim gerçekleştirdiği belirlenmiştir.

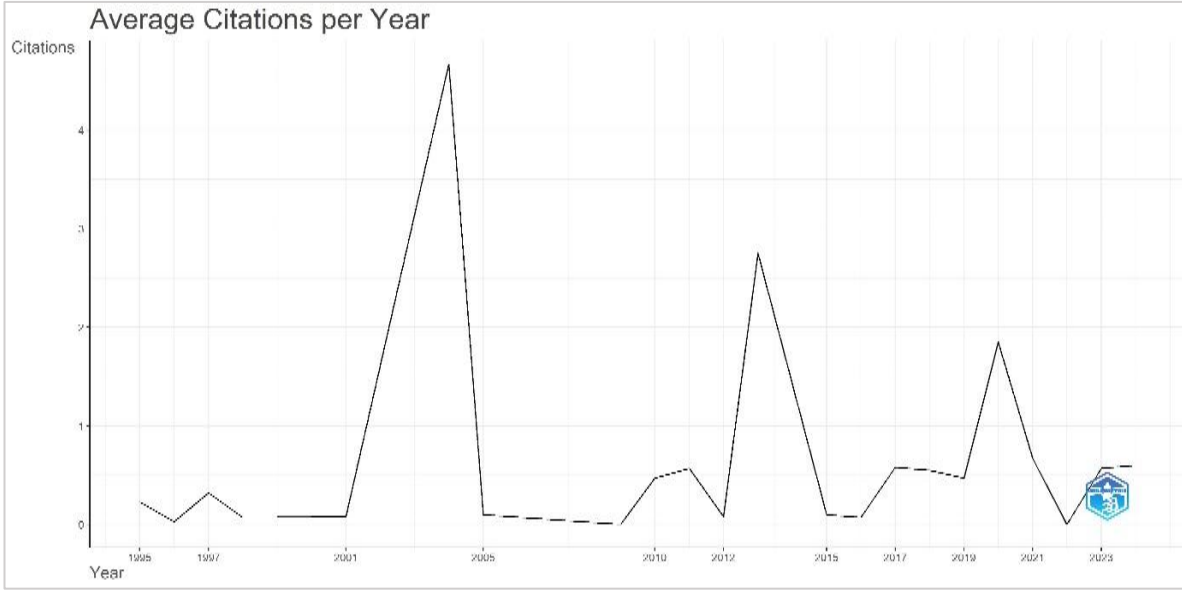
Yıllık ortalama atıflara ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalara ilişkin yıllık ortalama atıf değerleri sunulmuştur.

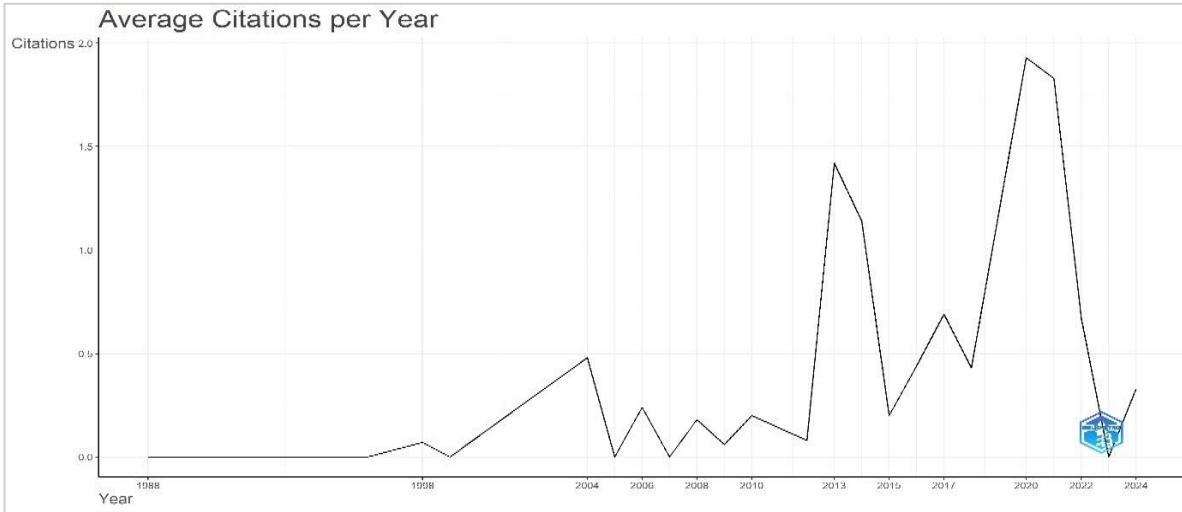
Şekil 7. Okçuluk Yayınlarının Yıllık Ortalama Atfı

Şekil 7’de okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların 2013 yılında “6.18”, 2011 yılında “4.41”, 2017 yılında “4.08”, 1986 yılında “2.62”, 2001 yılında “2.46”. 2021 yılında “1.93”, 2022 yılında “1.70”, 2024 yılında “1.67”, 1991 yılında “1.60”, 2019 yılında ise “1.57” oranında yıllık ortalama atıf aldığı belirlenmiştir.

Şekil 8. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Yıllık Ortalama Atfı

Şekil 8’de geleneksel okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların 2004 yılında “4.67”, 2013 yılında “2.75”, 2020 yılında “1.85”, 2021 yılında “0.67”, 2024 yılında “0.60”. 2017 yılında “0.58”, 2011 yılında “0.57”, 2023 yılında “0.57”, 2018 yılında “0.55”, 2010 yılında ise “0.47” oranında yıllık ortalama atfı aldığı belirlenmiştir.

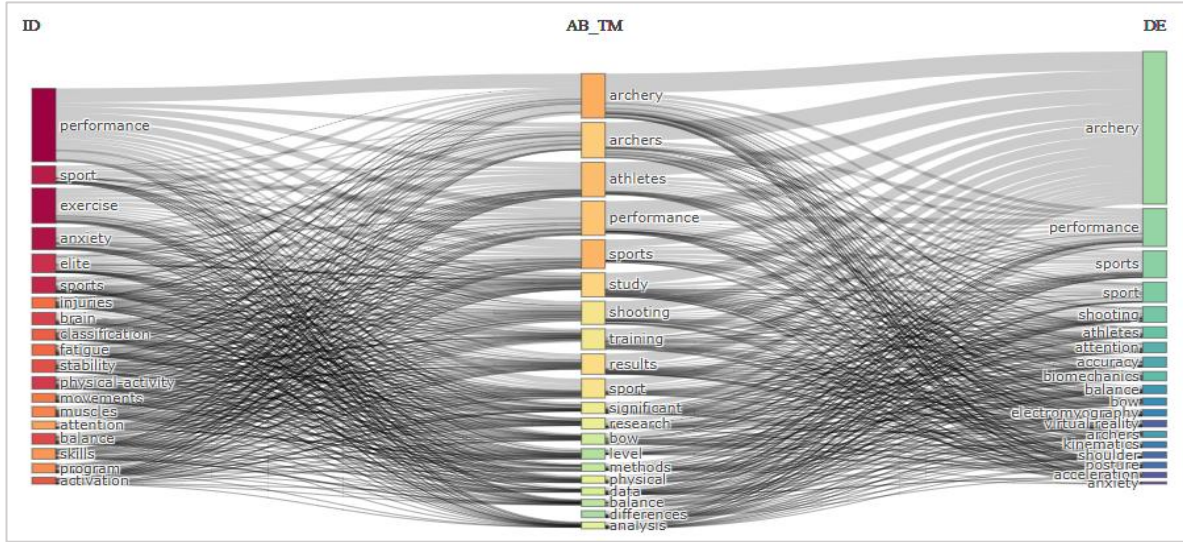

Şekil 9. Modern Okçuluk Yayınlarının Yıllık Ortalama Atfı

Şekil 9’da modern okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların 2020 yılında “1.93”, 2021 yılında “1.83”, 2013 yılında “1.42”, 2014 yılında “1.14”, 2017 yılında “0.69”. 2022 yılında “0.67”, 2004 yılında “0.48”, 2016 yılında “0.44”, 2018 yılında “0.43”, 2024 yılında ise “0.33” oranında yıllık ortalama atfı aldığı belirlenmiştir.

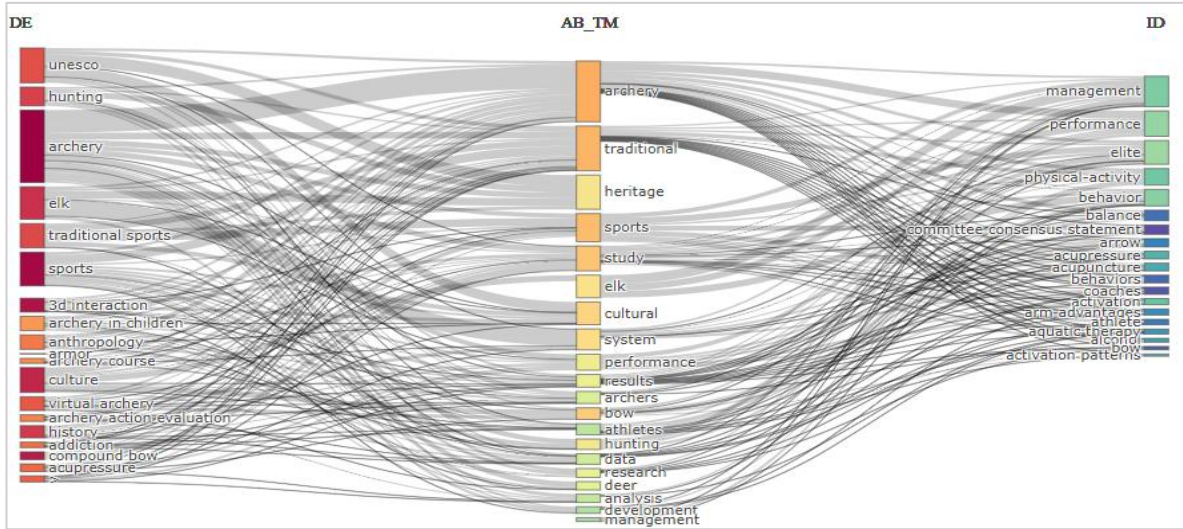
Üç alan analizine ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalara ilişkin özet, yazar anahtar kelimeleri ve anahtar kelime artı verilerine ilişkin oluşturulan üç alan analizi grafiği sunulmuştur.

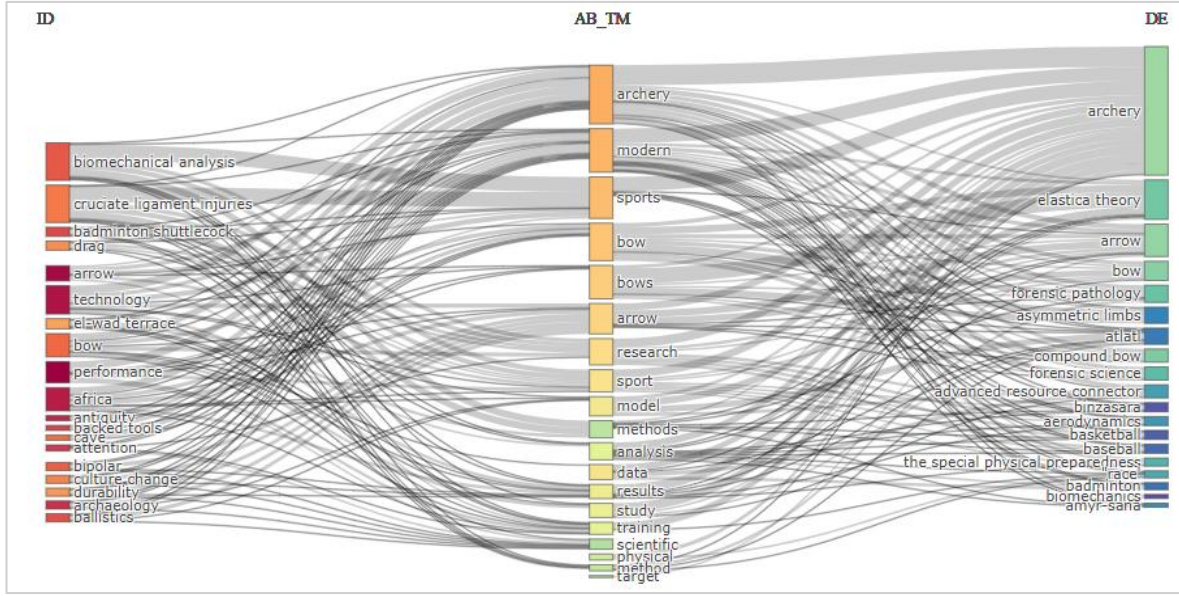
Şekil 10. Okçuluk Yayınlarının Üç Alan Analizi

Şekil 10’da okçuluk çalışmalarında “performans”, “elit”, “fiziksel”, “okçuluk” gibi kelimelerin birbiriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Şekil 11. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Üç Alan Analizi

Şekil 11’de geleneksel okçuluk çalışmalarında “kültür”, “spor”, “miras”, “sanal okçuluk” gibi kelimelerin birbiriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

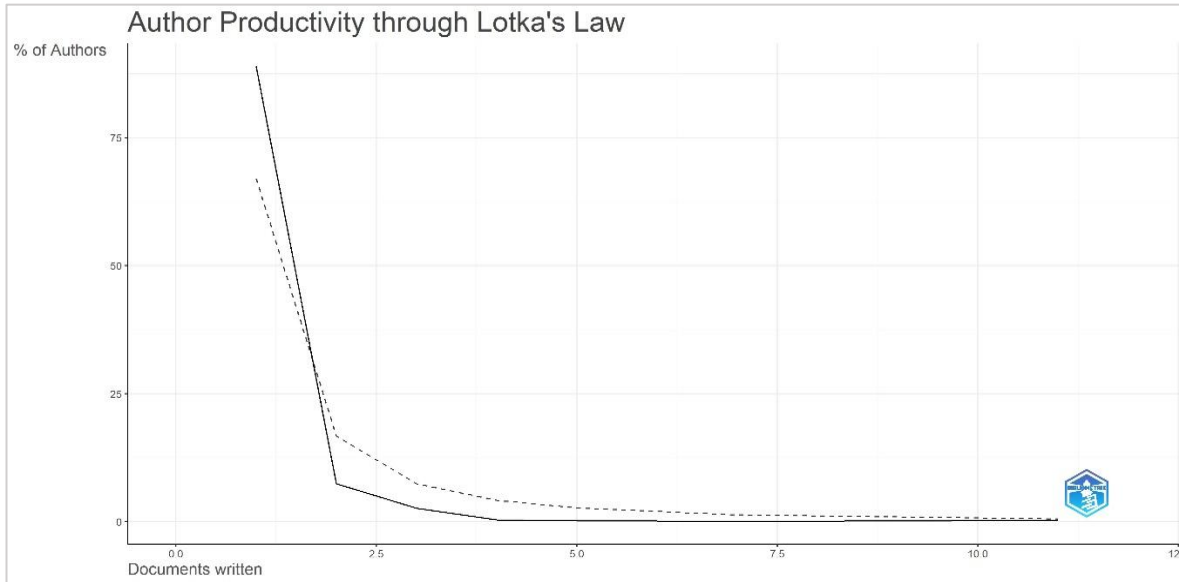

Şekil 12. Modern Okçuluk Yayınlarının Üç Alan Analizi

Şekil 12’de modern okçuluk çalışmalarında “ok”, “spor”, “yaylar”, “teknoloji” gibi kelimelerin birbiriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

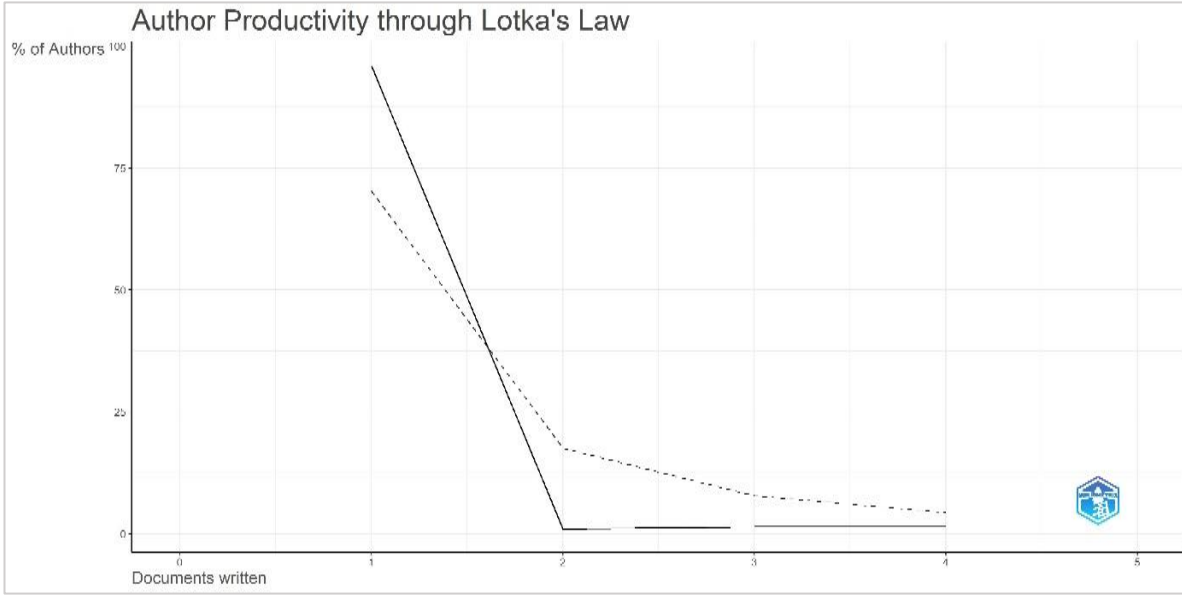
Lotka yasası ile yazar verimliliğine ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmaların yazar verimliliğine ilişkin Lotka yasası sunulmuştur.

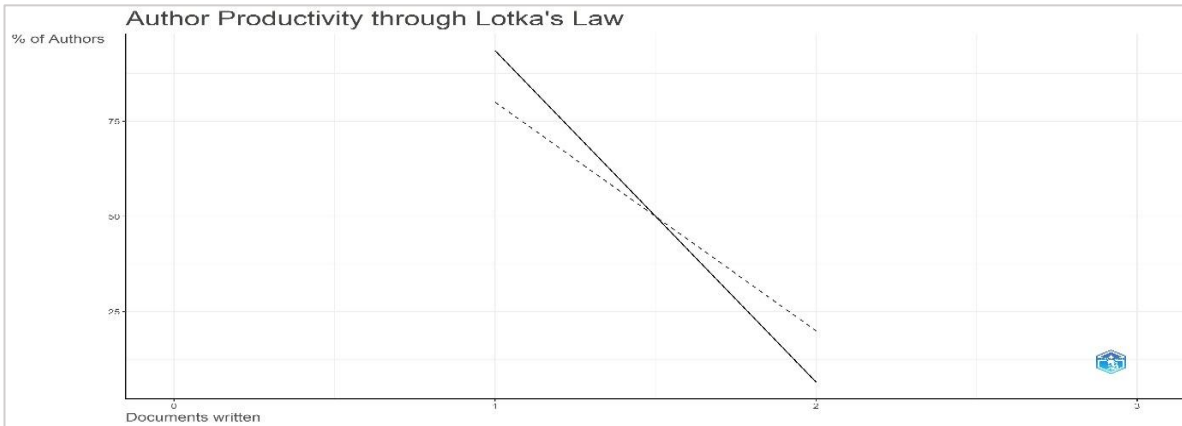
Şekil 13. Okçuluk Yayınlarının Lotka Yasası

Şekil 13’te okçuluk çalışmalarının yazar verimliliğinin 1. Yazılı belgede yazar sayısı “919”, yazarların oranı ise “0.890”dır. 2. Yazılı belgede yazar sayısı “77”, yazarların oranı ise “0.075”tir. 3. Yazılı belgede yazar sayısı “27”, yazarların oranı ise “0.026”dır. 4. Yazılı belgede yazar sayısı “4”, yazarların oranı ise “0.004”tür. 5. Yazılı belgede yazar sayısı “2”, yazarların oranı ise “0.002”dir. 7. Yazılı belgede yazar sayısı “1”, yazarların oranı ise “0.001”dir. 11. Yazılı belgede yazar sayısı “3”, yazarların oranı ise “0.003”tür.

Şekil 14. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Lotka Yasası

Şekil 14'te geleneksel okçuluk çalışmalarının yazar verimliliğinin 1. Yazılı belgede yazar sayısı "193", yazarların oranı ise "0.960"dır. 2. Yazılı belgede yazar sayısı "3", yazarların oranı ise "0.015"tir. 3. Yazılı belgede yazar sayısı "3", yazarların oranı ise "0.015"tir. 4. Yazılı belgede yazar sayısı "2", yazarların oranı ise "0.010"dur.

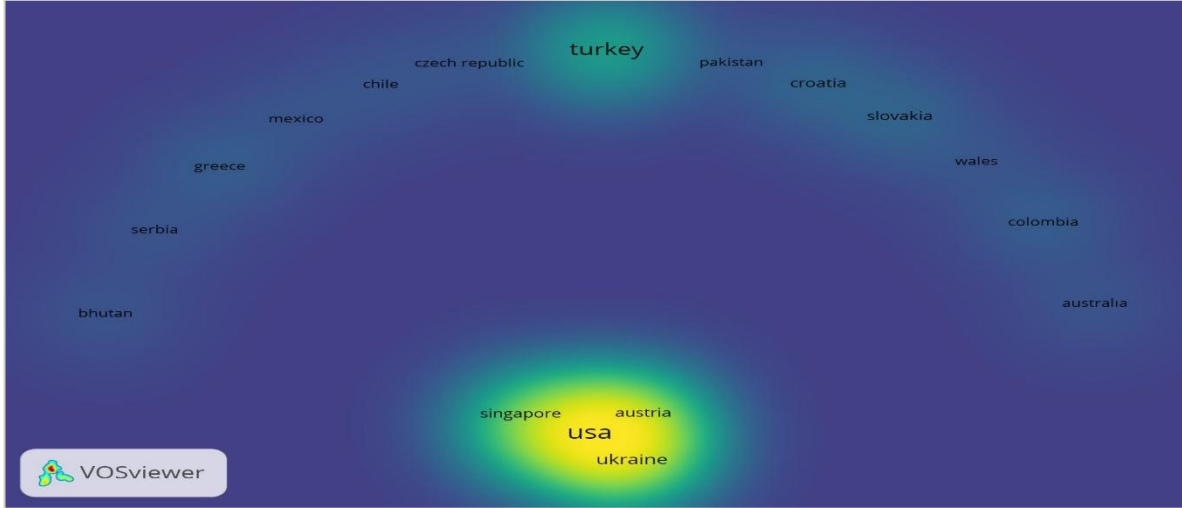

Şekil 15. Modern Okçuluk Yayınlarının Lotka Yasası

Şekil 15'te modern okçuluk çalışmalarının yazar verimliliğinin 1. Yazılı belgede yazar sayısı "101", yazarların oranı ise "0.935"tir. 2. Yazılı belgede yazar sayısı "7", yazarların oranı ise "0.065"tir.

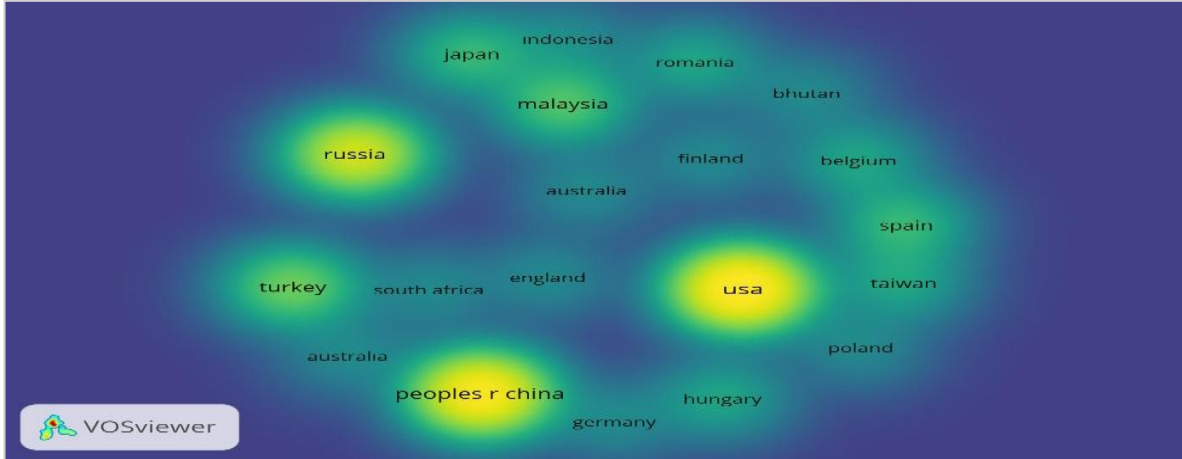
Ortak yazarların ülkelerine ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde "okçuluk", "geleneksel okçuluk" ve "modern okçuluk" konulu çalışmaların ortak yazarlarının ülkelerine ilişkin yoğunluk haritası sunulmuştur.

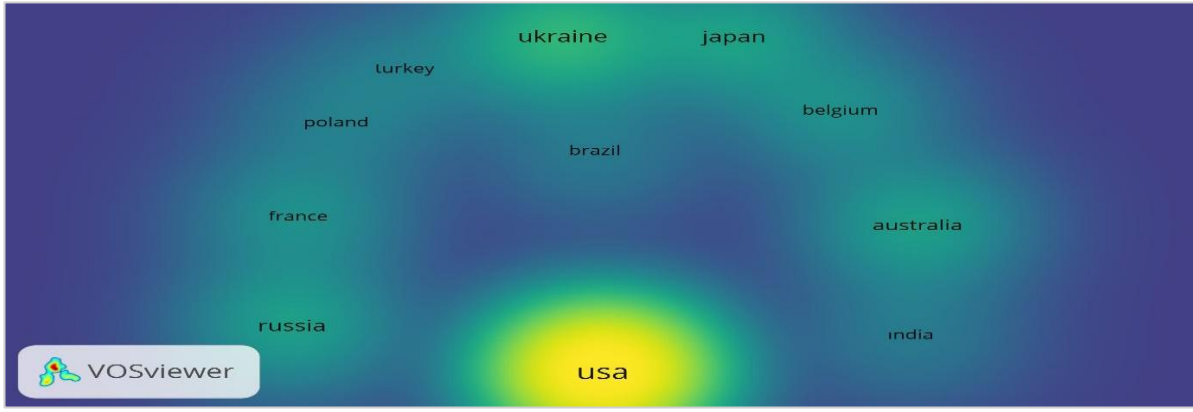
Şekil 16. Okçuluk Yayınlarının Ortak Yazarlarının Ülkeleri

Şekil 16’da okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların; ortak yazarlarının ülkelerinin sırayla Amerika Birleşik Devletleri (yayın sayısı “34”, atıf sayısı “328”, toplam bağlantı gücü “18”), Çin Halk Cumhuriyeti (yayın sayısı “32”, atıf sayısı “73”, toplam bağlantı gücü “3”). Türkiye (yayın sayısı “31”, atıf sayısı “119”, toplam bağlantı gücü “16”), Malezya (yayın sayısı “30”, atıf sayısı “597”, toplam bağlantı gücü “11”), Tayvan (yayın sayısı “21”, atıf sayısı “65”, toplam bağlantı gücü “6”). Güney Kore (yayın sayısı “18”, atıf sayısı “226”, toplam bağlantı gücü “5”), İngiltere (yayın sayısı “17”, atıf sayısı “935”, toplam bağlantı gücü “23”), İtalya (yayın sayısı “16”, atıf sayısı “211”, toplam bağlantı gücü “20”). Endonezya (yayın sayısı “15”, atıf sayısı “54”, toplam bağlantı gücü “16”), İspanya (yayın sayısı “13”, atıf sayısı “33”, toplam bağlantı gücü “6”) olduğu belirlenmiştir.

Şekil 17. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Ortak Yazarlarının Ülkeleri

Şekil 17’de geleneksel okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların; ortak yazarlarının ülkelerinin sırayla Amerika Birleşik Devletleri (yayın sayısı “15”, atıf sayısı “267”, toplam bağlantı gücü “2”), Çin Halk Cumhuriyeti (yayın sayısı “10”, atıf sayısı “6”, toplam bağlantı gücü “2”). Rusya (yayın sayısı “5”, atıf sayısı “37”, toplam bağlantı gücü “4”), Güney Kore (yayın sayısı “4”, atıf sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “1”), Türkiye (yayın sayısı “4”, atıf sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “1”), Malezya (yayın sayısı “4”, atıf sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “0”). Japonya (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “7”, toplam bağlantı gücü “0”), İspanya (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “3”, toplam bağlantı gücü “0”), Kanada (yayın sayısı “2”, atıf sayısı “38”, toplam bağlantı gücü “4”), Tayvan (yayın sayısı “2”, atıf sayısı “9”, toplam bağlantı gücü “0”) olduğu belirlenmiştir.

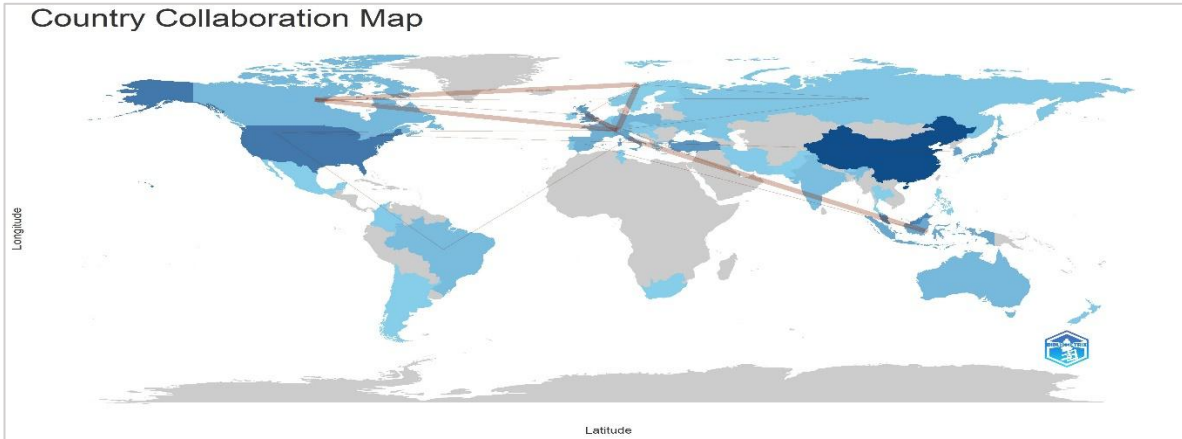

Şekil 18. Modern Okçuluk Yayınlarının Ortak Yazarlarının Ülkeleri

Şekil 18’de modern okçuluk ile ilgili ilk 10’da yer alan çalışmaların; ortak yazarlarının ülkelerinin sırayla Amerika Birleşik Devletleri (yayın sayısı “12”, atıf sayısı “151”, toplam bağlantı gücü “6”), Çin Halk Cumhuriyeti (yayın sayısı “6”, atıf sayısı “10”, toplam bağlantı gücü “1”). İngiltere (yayın sayısı “4”, atıf sayısı “41”, toplam bağlantı gücü “2”), Ukrayna (yayın sayısı “4”, atıf sayısı “0”, toplam bağlantı gücü “1”), Yeni Zelanda (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “8”, toplam bağlantı gücü “3”). Güney Afrika (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “29”, toplam bağlantı gücü “2”), Japonya (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “7”, toplam bağlantı gücü “0”), Rusya (yayın sayısı “3”, atıf sayısı “0”, toplam bağlantı gücü “0”), Avustralya (yayın sayısı “2”, atıf sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “1”). Belçika (yayın sayısı “1”, atıf sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “1”), Türkiye (yayın sayısı “1”, atıf sayısı “0”, toplam bağlantı gücü “0”) olduğu belirlenmiştir.

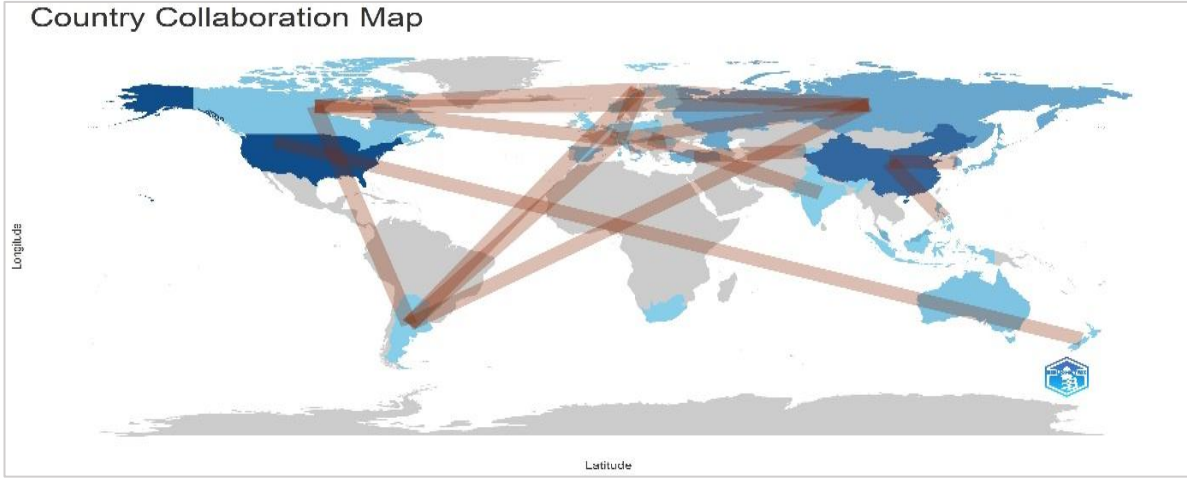
Ülkelerin işbirliği dünya haritasına ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalarını gerçekleştiren ülkelerin işbirliği dünya haritası sunulmuştur.

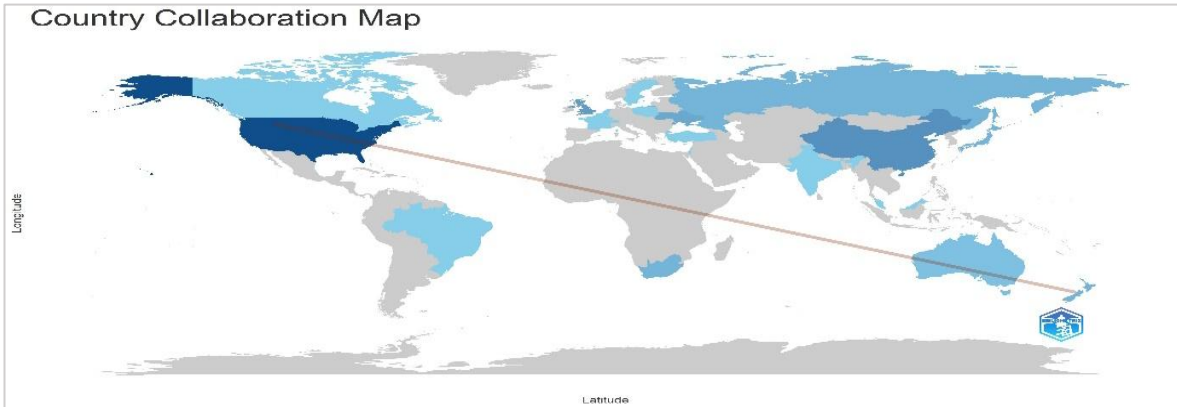
Şekil 19. Okçuluk Yayınlarının Ülkelerinin İşbirliği Dünya Haritası

Şekil 19’da okçuluk ile ilgili çalışmaların Kanada-Norveç (yayın sayısı “3”), Endonezya-İtalya (yayın sayısı “3”), İsviçre-Kanada (yayın sayısı “3”), İsviçre-Norveç (yayın sayısı “3”), Birleşik Krallık-İsviçre (yayın sayısı “3”), Kanada-Rusya (yayın sayısı “2”). Türkiye-Kıbrıs (yayın sayısı “2”), Çin-Kore (yayın sayısı “2”), Endonezya-İtalya (yayın sayısı “2”), İtalya-Brezilya (yayın sayısı “2”) gibi ülkeler arasında işbirliği içerisinde bulunduğu belirlenmiştir.

Şekil 20. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Ülkelerinin İşbirliği Dünya Haritası

Şekil 20’de geleneksel okçuluk ile ilgili çalışmaların Türkiye-Kırgızistan (yayın sayısı “1”), Rusya-Arjantin (yayın sayısı “1”), Hindistan-Macaristan (yayın sayısı “1”), Hollanda-Belçika (yayın sayısı “1”), Arjantin-Kanada (yayın sayısı “1”). Rusya-Kanada (yayın sayısı “1”), Çin-Kore (yayın sayısı “1”), ABD-Yeni Zelanda (yayın sayısı “1”), Arjantin-Norveç (yayın sayısı “1”), Çin-Filipinler (yayın sayısı “1”) gibi ülkeler arasında işbirliği içerisinde bulunduğu belirlenmiştir.

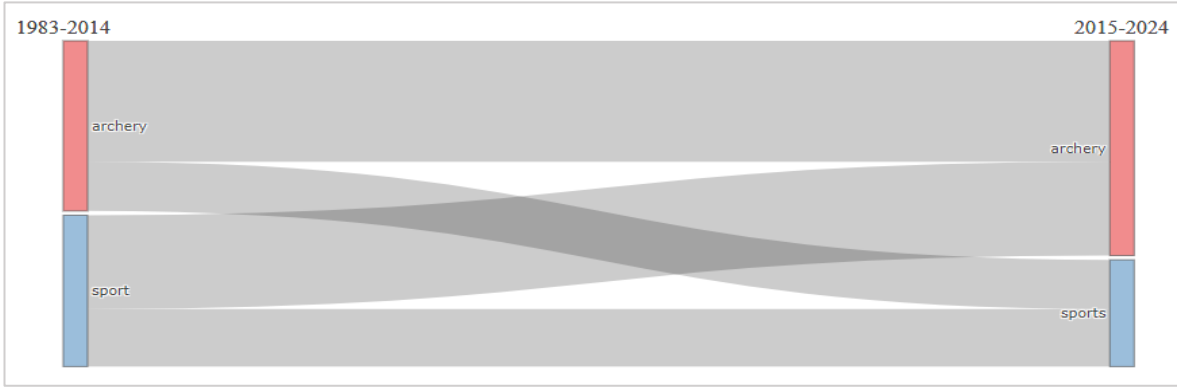

Şekil 21. Modern Okçuluk Yayınlarının Ülkelerinin İşbirliği Dünya Haritası

Şekil 21’de modern okçuluk ile ilgili çalışmaların ABD-Yeni Zelanda (yayın sayısı “2”), Avustralya-Kanada (yayın sayısı “1”), Hollanda-Belçika (yayın sayısı “1”), Yeni Zelanda-Malezya (yayın sayısı “1”), İsviçre-Fransa (yayın sayısı “1”). Ukrayna-İsveç (yayın sayısı “1”), Birleşik Krallık-Güney Afrika (yayın sayısı “1”), ABD-Çin (yayın sayısı “1”), ABD-Güney Afrika (yayın sayısı “1”), ABD-Birleşik Krallık (yayın sayısı “1”) gibi ülkeler arasında işbirliği içerisinde bulunduğu belirlenmiştir.

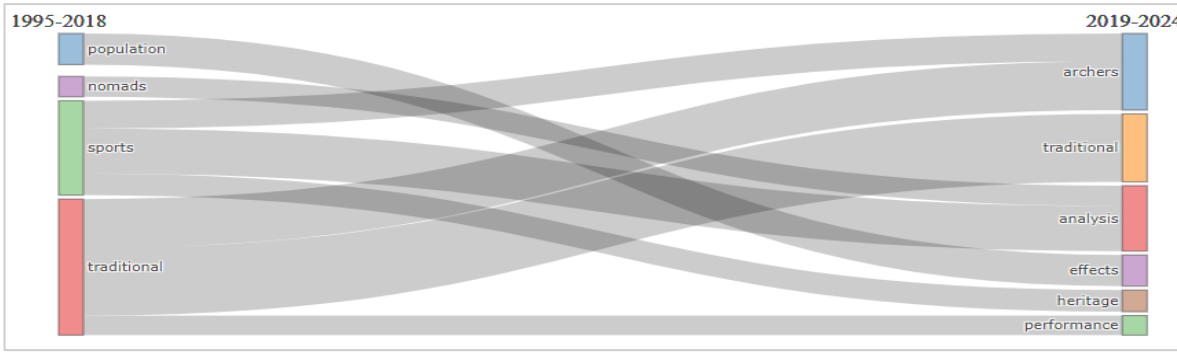
Tematik evrime ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmaların tematik evrimi sunulmuştur.

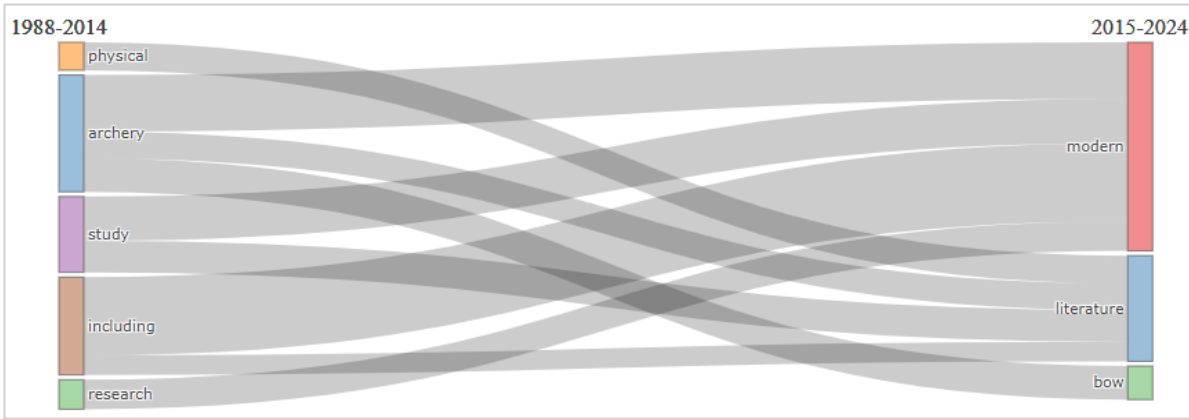
Şekil 22. Okçuluk Yayınlarının Tematik Evrimi

Şekil 22 spor ve okçuluk arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermiştir.

Şekil 23. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Tematik Evrimi

Şekil 23 geleneksel ve okçuluk arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermiştir.

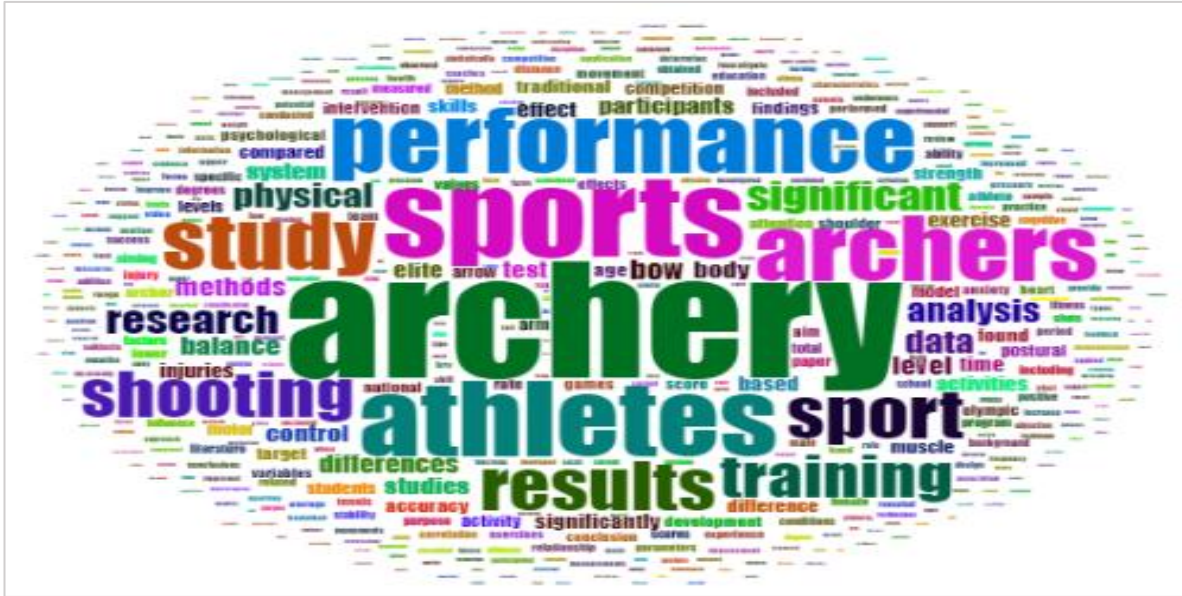

Şekil 24. Modern Okçuluk Yayınlarının Tematik Evrimi

Şekil 24 modern ve okçuluk arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermiştir.

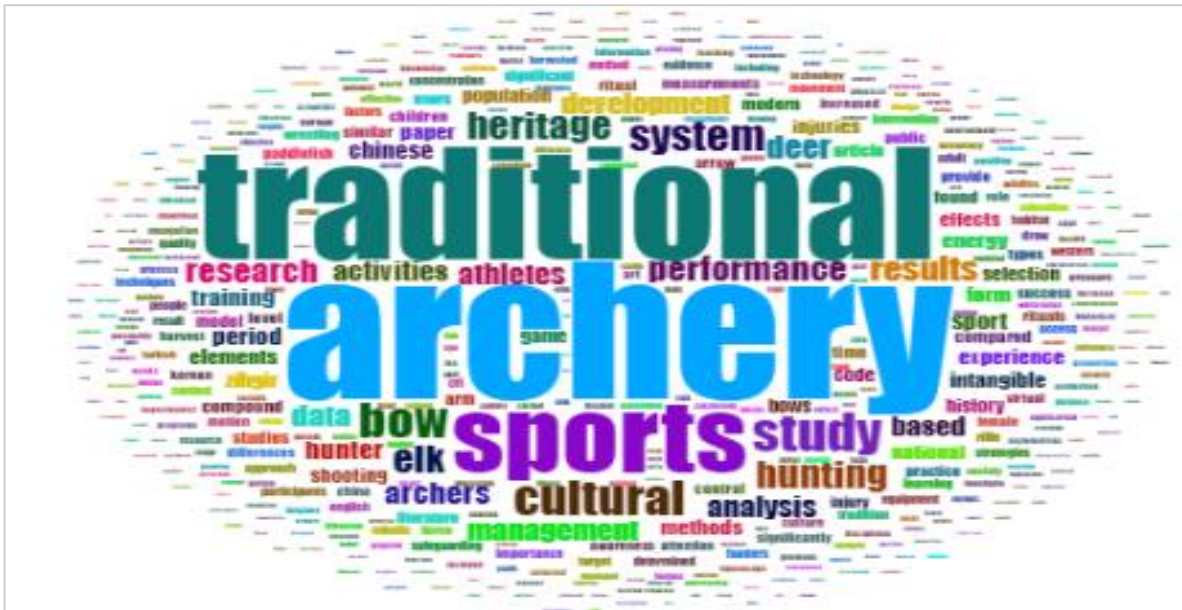
En sık kullanılan kelimelere ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmaların en sık kullanılan kelimeleri sunulmuştur.

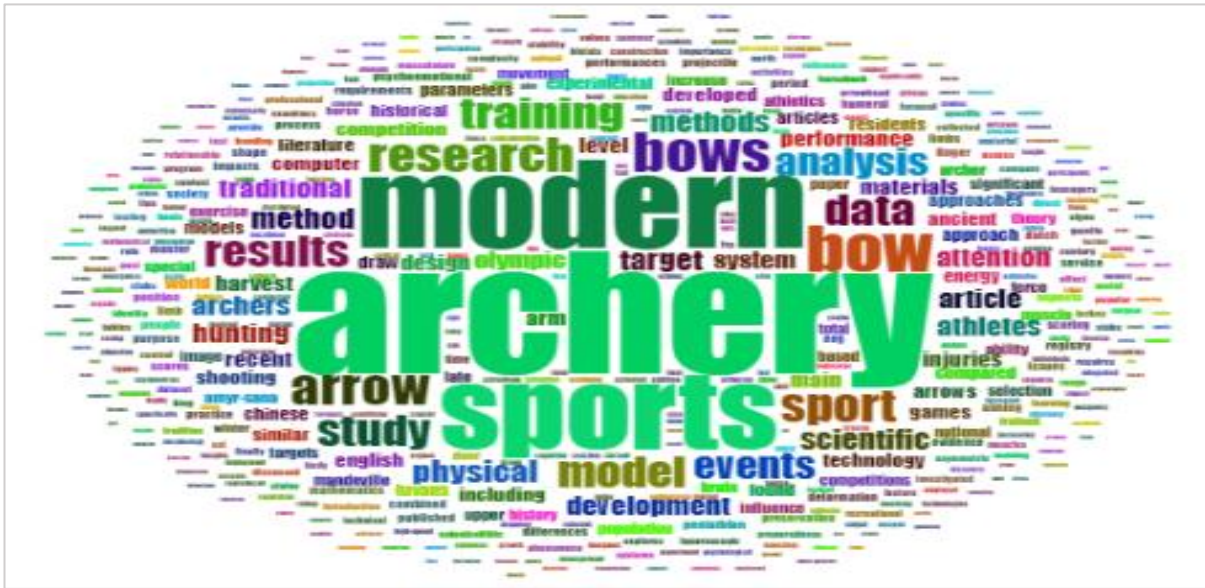
Şekil 25. Okçuluk Yayınlarında En Sık Kullanılan Kelimeler

Şekil 25’te okçuluk ile ilgili en sık kullanılan kelimelerin “okçuluk”, “spor”, “sporcular”, “performans”, “okçular”, “çalışmak”, “sonuçlar”, “fiziksel”, “eğitim”, “yay” vb. olduğu belirlenmiştir.

Şekil 26. Geleneksel Okçuluk Yayınlarında En Sık Kullanılan Kelimeler

Şekil 26’da geleneksel okçuluk ile ilgili en sık kullanılan kelimelerin “okçuluk”, “geleneksel”, “spor”, “çalışmak”, “yay”, “kültürel”, “sistem”, “geyik”, “miras”, “avcılık” vb. olduğu belirlenmiştir.

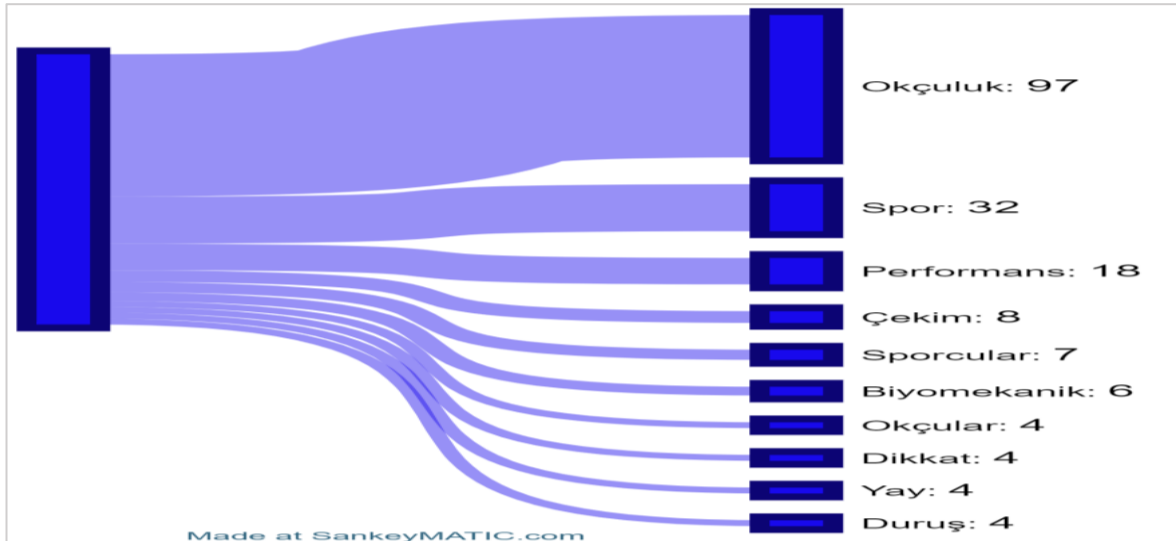

Şekil 27. Modern Okçuluk Yayınlarında En Sık Kullanılan Kelimeler

Şekil 27’de modern okçuluk ile ilgili en sık kullanılan kelimelerin “okçuluk”, “modern”, “spor”, “yay”, “yaylar”, “ok”, “araştırma”, “spor”, “hedef”, “okçuluk” vb. olduğu belirlenmiştir.

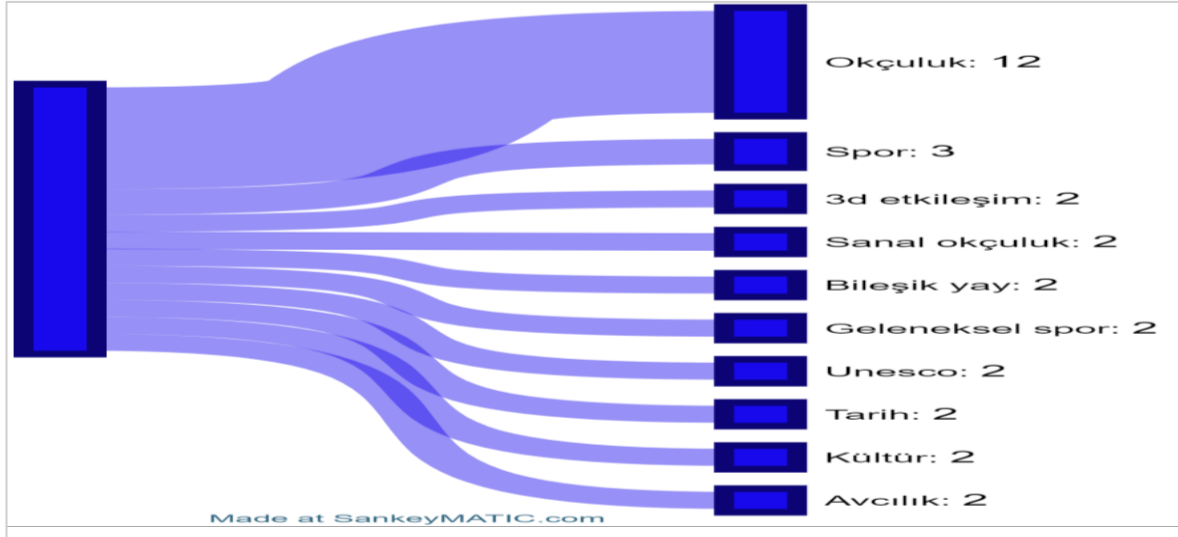
Ortak kelimelere ilişkin elde edilen bulgular

Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmaların ortak kelimelerine ilişkin Sankey diyagramı sunulmuştur.

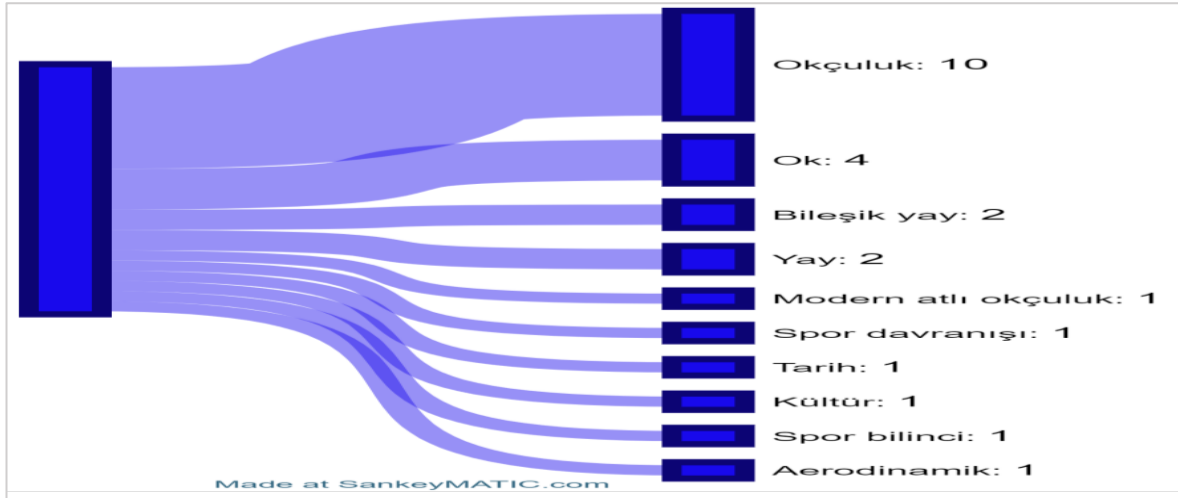
Şekil 28. Okçuluk Yayınlarının Ortak Kelimeleri

Şekil 28’de okçuluk ile ilgili çalışmaların ortak kelimelerinin okçuluk (yayın sayısı “97”, toplam bağlantı gücü “416”), spor (yayın sayısı “32”, toplam bağlantı gücü “160”), performans (yayın sayısı “18”, toplam bağlantı gücü “69”), çekim (yayın sayısı “8”, toplam bağlantı gücü “33”). Sporcular (yayın sayısı “7”, toplam bağlantı gücü “27”), biyomekanik (yayın sayısı “6”, toplam bağlantı gücü “23”), okçular (yayın sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “13”), dikkat (yayın sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “12”). Yay (yayın sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “16”), duruş (yayın sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “18”) vb. olduğu belirlenmiştir.

Şekil 29. Geleneksel Okçuluk Yayınlarının Ortak Kelimeleri

Şekil 29’da geleneksel okçuluk ile ilgili çalışmaların ortak kelimelerinin okçuluk (yayın sayısı “12”, toplam bağlantı gücü “60”), spor (yayın sayısı “3”, toplam bağlantı gücü “8”), 3d etkileşim (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “6”), sanal okçuluk (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “6”). Bileşik yay (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “7”), geleneksel spor (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “8”), Unesco (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “8”). Tarih (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “9”), kültür (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “11”), avcılık (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “11”) vb. olduğu belirlenmiştir.

Şekil 30. Modern Okçuluk Yayınlarının Ortak Kelimeleri

Şekil 30’da modern okçuluk ile ilgili çalışmaların ortak kelimelerinin okçuluk (yayın sayısı “10”, toplam bağlantı gücü “62”), ok (yayın sayısı “4”, toplam bağlantı gücü “40”), bileşik yay (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “10”), yay (yayın sayısı “2”, toplam bağlantı gücü “6”). Modern atlı okçuluk (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “7”), spor davranışı (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “2”). Tarih (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “7”), kültür (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “7”), spor bilinci (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “2”), aerodinamik (yayın sayısı “1”, toplam bağlantı gücü “27”) vb. olduğu belirlenmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın temel amacı okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarını bibliyometrik analiz yöntemi ile karşılaştırmaktır. Yenisoy ve Hassan (2024)'a göre konuyla ilgili gerçekleştirilen bir bibliyometrik çalışma bulunmadığı zaman literatürdeki sonuçlarla karşılaştırma yapılamamaktadır. Buradan hareketle bu çalışma kapsamında da daha önce benzer bir çalışma yapılmamış olmasından dolayı alanyazınla karşılaştırılamamıştır. Bu bölümde “okçuluk”, “geleneksel okçuluk” ve “modern okçuluk” konulu çalışmalardan elde edilen bulguların anlamı ve önemine dair değerlendirmeler sunulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre, okçulukla ilgili yayın sayısının oldukça yüksek olduğu, özellikle 1983-2024 yılları arasında toplamda 309 belgenin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, okçuluğun hem akademik hem de pratik alanlarda ilgi çekici bir konu olduğunu ortaya koymaktadır. Geleneksel okçulukta ise 1995-2024 yılları arasında yalnızca 64 belge bulunması, bu alanın daha az araştırıldığını göstermektedir. Modern okçuluk içinse, 1988-2024 yılları arasında 44 belge kaydedilmiştir; bu da modern okçuluğun giderek daha fazla ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Yıllık bilimsel üretim verileri incelendiğinde, okçuluk ile ilgili yayınların sayısının zaman içinde arttığı görülmektedir. Özellikle son yıllarda bu artışın hızlandığı, 2024 yılında 36 yayının kaydedildiği anlaşılmaktadır. Geleneksel okçulukta ise 2024'te yalnızca 10 yayınlı sınırlı kalınması, bu alanın daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Modern okçulukta ise yıllık üretim sayısının düşük kalması, daha spesifik konulara odaklanmanın sonucunu yansıtabilir. Okçuluk çalışmalarının yıllık ortalama atıf sayıları, bu alanın akademik etkisini yansıtmaktadır. Özellikle 2013 yılında 6.18 atıf alması, bu yıllarda yapılan çalışmaların önemini ortaya koymaktadır. Geleneksel okçulukta ise ortalama atıf sayısının düşük olması, bu alanın daha az dikkate alındığını göstermektedir. Modern okçulukta ise yıllık ortalama atıfların sürekli olarak azaldığı görülmektedir; bu durum, bu alandaki yayınların etki düzeyinin düşmüş olabileceğine işaret edebilir. Bu çalışma, okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk kavramlarının akademik alandaki gelişimini detaylı bir şekilde ortaya koymuştur. Genel olarak okçuluk alanında yapılan çalışmaların oldukça fazla olduğu, ancak geleneksel ve modern okçuluk konularında daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

Okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk çalışmalarında belirlenen anahtar kelimeler, her bir alanın odak noktalarını göstermektedir. Okçulukta “performans”, “elit” ve “fiziksel” kelimelerinin öne çıkması, bu alandaki çalışmaların sporcuların performansları üzerine yoğunlaştığını gösterir. Geleneksel okçulukta ise “kültür”, “miras” ve “sanal okçuluk” gibi kelimeler, bu alanın köklü tarihine ve kültürel unsurlarına vurgu yaptığını ortaya koymaktadır. Modern okçulukta ise “teknoloji” ve “yaylar” gibi terimlerin bulunması, bu alandaki yenilikçi yaklaşım ve teknik gelişmeleri yansıtmaktadır. Lotka yasası çerçevesinde yapılan yazar verimliliği analizi, okçuluk çalışmalarında yazarların büyük bir kısmının tek bir eserle katkıda bulunduğunu göstermektedir. Geleneksel okçulukta ise yazarların çoğu, birkaç yayın ile sınırlı kalmışken, modern okçulukta da benzer bir durum söz konusudur. Bu durum, alandaki uzmanlaşmanın arttığını fakat çok sayıda yazarın aynı anda bu alanlarda etkin olmadığını göstermektedir. Ortak yazarların ülkelerine bakıldığında, okçuluk alanında ABD, Çin ve Türkiye gibi ülkelerin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu da, bu ülkelerin okçuluk araştırmalarında önemli bir rol oynadığını gösterir. Geleneksel okçulukta ise yine ABD ve Çin ön planda, ancak daha az sayıda yayın yapılmıştır. Modern okçulukta ise ortak yazarlık ilişkileri daha azdır, bu durum, bu alandaki akademik işbirliklerinin gelişmesi için fırsatlar sunmaktadır. Ülkeler arasındaki işbirliği haritaları, uluslararası düzeyde okçuluk araştırmalarının nasıl şekillendiğini göstermektedir. Kanada ile Norveç arasındaki işbirliği gibi ilişkiler, farklı ülkelerin bilgi paylaşımına açık olduğunu ortaya koymaktadır. Geleneksel okçulukta ise işbirlikleri oldukça sınırlı kalmıştır. Modern okçulukta ise bazı ülkeler arasında işbirliği gözlemlenmektedir, bu da alandaki gelişmelerin uluslararası düzeyde daha fazla işbirliği gerektirdiğini göstermektedir.

Tematik evrim ve en sık kullanılan kelimeler analizleri, okçuluğun zaman içindeki dönüşümünü yansıtmaktadır. Okçuluk alanındaki en sık kullanılan kelimeler arasında “performans”, “spor” ve “yay” öne çıkarken, geleneksel okçulukta “kültürel” ve “miras” gibi kavramlar öne çıkmaktadır. Modern okçulukta

ise teknoloji ve yenilikçilik ön plandadır. Bu çalışma, okçuluk, geleneksel okçuluk ve modern okçuluk alanındaki akademik yayınların kapsamını ve bu alanların gelişimini ortaya koymuştur. Her üç alanın kendine özgü dinamikleri ve araştırma eğilimleri bulunmaktadır. Geleneksel okçuluk alanında daha fazla araştırma yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde Okçuluk genelinde öne çıkan “performans”, “elit” ve “fiziksel” kelimeleri, bu alanın daha çok sporcu performansına odaklandığını gösteriyor. Spor bilimleri ve atletik gelişim konularında derinlemesine araştırmalar yapılması gerektiği gözler önüne serilmiştir. Bu durum, okçuluğun rekabetçi yönüne dair önemli bulgular sunma potansiyeline işaret etmektedir. Geleneksel okçulukta belirlenen “kültür”, “miras” ve “sanal okçuluk” kavramları, bu alanın tarihsel ve kültürel zenginliğini yansıtmaktadır. Geleneksel okçuluğun kültürel unsurlarını anlamak, bu alandaki toplumsal bağları ve geçmişle olan etkileşimi daha iyi kavramamıza yardımcı olabilir. Ancak, bu alanda yapılan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Geleneksel okçuluğun köklü tarihine dair daha fazla çalışma yapılması, bu geleneğin korunması ve geleceğe taşınması açısından büyük önem taşımaktadır. Modern okçuluk ise teknolojik yeniliklerle şekilleniyor. “Teknoloji” ve “yaylar” gibi anahtar kelimeler, bu alanın sürekli bir gelişim içinde olduğunu ve yenilikçi yaklaşımlara açık olduğunu göstermektedir. Modern okçuluk araştırmalarının artması, sporcuların performanslarını artıracak yeni teknikler ve ekipmanların geliştirilmesine olanak tanıyabilir. Okçuluğun tarihsel bağlamı ile modern gelişmeler arasındaki ilişkiyi incelemek, gelecekteki araştırmalar için zengin bir kaynak sağlayabilir.

Konuyla ilgili çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur: Geleneksel okçuluk üzerine daha fazla akademik çalışma yapılması, bu alandaki bilgi eksikliğini giderebilir. Okçuluk alanındaki araştırmaların, psikoloji, sosyoloji gibi disiplinlerle birleştirilmesi, bu sporun daha geniş bir perspektifle incelenmesine katkıda bulunabilir. Farklı ülkelerdeki okçuluk pratikleri ve teorileri üzerine yapılan çalışmaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi, literatüre zenginlik katabilir. Farklı veri tabanlarındaki verilerin bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmesi daha kapsamlı sonuçların elde edilmesine katkı sağlayabilir.

Kaynakça

- Bülbül, G. K. (2023). Spor endüstrisinde hedef maliyetleme: Okçuluk sektörü üzerine bir inceleme. *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 25-37.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 133, 285-296.
- Genç, F. A., & Kırdemir, A. (2024). Somut olmayan kültürel miras listesinde yer alan spor branşlarının incelenmesi. *Journal of History School*, 17(LXXII), 2507-2534.
- Güven, Ö. (2013). Geleneksel okçuluk ve güreş sporunda ahiliğin etkileri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*.
- Karademir, N. (2024). 6 Şubat depremleri sonrasında Kahramanmaraş'ta spor turizmi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 783-798.
- Kayahan, K. (2022). Ürün tasarımlarının tasarım odaklı düşünme metodu ile desteklenmesi: fonksiyonel okçuluk ahşap hedef ayağı tasarımı ve uygulaması. *Mobilya ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 110-119.
- Kul, M., Türkmen, M., Yıldırım, Ü., Ustabulut, M. Y., Türker, Ü., & Akova, A. (2020). Üniversite öğrencilerinde geleneksel okçuluk eğitim uygulamalarının fiziksel parametre değişimlerine etkisinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(2), 88-102.
- Makul, M., Kul, M., & Solakumur, A. (2023). Geleneksel okçuluk sporcularının sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin incelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 12(2), 237-257.
- Maral, M. B. (2024). Osmanlı Devleti'nde modern spor süreci. *Kültür Araştırmaları Dergisi*(22), 319-329.

- Metin, S. N., Ramazanoğlu, F., Dalkılıç, M., & Dalbudak, İ. (2018). Geleneksel Türk okçuluğuna genel bakış. *ERPA*, 429-434.
- Metin, T. (2014). Selçuklularda okçuluğa genel bir bakış. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7(XVII), 131-153.
- Öktem, Ç. (2011). Türkiye'de okçuluk sporunun risk yönetimi açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 280454). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.
- Ölçücü, H. Ç. (2020). Tuhfetü'l-Hasîb'de geçen okçuluk terimleri üzerine. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(1), 73-80.
- Polatcan, İ. (2022). Geçmişten günümüze Türklerde sportif ve kültürel bağlamda atlı okçuluk. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 11(3), 1346-1363.
- Tuzcuoğulları, T., & Alıncak, F. (2023). Cumhuriyetin İlk yıllarında okçuluk faaliyetleri ve Okspor kurumu. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(4), 333-338.
- Türker, Ü. (2020). Olimpik okçuluk ve gelişim psikolojisi açısından incelenmesi. *Anatolia Sport Research*, 1(1), 5-24.
- Türkmen, M., Kul, M., Gönen, M., Karataş, İ., Ceyhan, M. A., Yildirim, Ü., . . . Türker, M. Y. (2021). Examination of the effects of archery exercises on some physical parameters of university students. *Progress in Nutrition*, 23(4), 1-8.
- Yenisoy, C., & Hassan, A. (2024). Turizm alanyazınında oyun teorisi makalelerinin bibliyometrik analizi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 11(2), 1-17. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12557403> adresinden alındı
- Yılmaz, O. (2024). Yapay zekâ ve metaverse teknolojilerinin spor ve rekreasyon alanlarındaki karşılaştırmalı etkileri. Alaeddinoğlu, V. & Aktaş, BS & Siren, E. (Eds.), *Beden Eğitimi ve Sporda Akademik Araştırma* (s. 13-44). Özgür Yayınları. <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub641> adresinden alındı
- Yönel, G., & Türkmen, M. (2019). Türk kültür yaşamında okçuluk. *The Journal of Academic Social Science*, 55(55), 523-533.